

Sygn. akt III CSK 35/18

POSTANOWIENIE

Dnia 6 czerwca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Kozłowska

w sprawie z wniosku T. K.
przy uczestnictwie T. B., [...], M. P., [...]
o ustanowienie służebności drogi koniecznej,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 6 czerwca 2018 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika M. P.
od postanowienia Sądu Okręgowego w K.
z dnia 14 czerwca 2017 r., sygn. akt II Ca [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Podkreślenia przy tym wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę kasacyjną, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia.

Skarżący we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołał przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 3 i 4 k.p.c.

Wskazał na nieważność postępowania przed sądem pierwszej oraz drugiej instancji przez prowadzenie postępowania z udziałem posiadacza nieruchomości-działki nr [...] położonej w B. - tj. Gminy D., w sytuacji gdy postępowanie winno toczyć się z udziałem właścicieli bądź następców prawnych współwłaścicieli tej nieruchomości. Zdaniem skarżącego doszło do pozbawienia uczestników tj. następców prawnych współwłaścicieli działki nr [...] położonej w B. możliwości obrony ich praw na skutek prowadzenia postępowania bez ich udziału.

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadnia, zdaniem skarżącego, również to, że jest ona oczywiście uzasadniona ponieważ postępowanie pomimo wielu dowodów nie dostarczyło oczywistych odpowiedzi czy możliwe jest ustanowienie takiej służebności gruntowej, która pozwoli w pełni wykorzystać nieruchomość władnącą oraz powodować jak najmniejszą stratę dla nieruchomości służebnej.

W związku z twierdzeniem skarżącego, że postępowania przez sądami obu instancji są dotknięte wadą nieważności przypomnieć należy, że przedmiotem bezpośredniego badania przez Sąd Najwyższy może być tylko prawidłowość postępowania przed sądem drugiej instancji, bowiem badaniu w trybie skargi kasacyjnej podlega orzeczenie tego sądu. Ponadto, w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, iż niewzięcie przez zainteresowanego udziału

w sprawie rozpoznawanej w postępowaniu nieprocesowym nie powoduje nieważności postępowania (zob. uchwała składu siedmiu sędziów SN z dnia 20 kwietnia 2010 r., III CZP 112/09, OSNC 2010 r., nr 7-8, poz. 98). Osoba taka nie jest uczestnikiem postępowania, a wobec nieuzyskania przez nią statusu strony nie ma do niej zastosowania art. 379 pkt 5 k.p.c. Jeżeli prawomocne postanowienie, co do istoty sprawy wydane w postępowaniu toczącym się bez jej udziału narusza jej prawa, może ona żądać wznowienia postępowania na podstawie art. 524 § 2 k.p.c. Zarzut pozbawienia uczestnika postępowania możliwości działania na skutek naruszenia przepisów prawa, obejmujący zarówno „przypadki całkowitego jak i częściowego pozbawienia możliwości obrony jego praw, może zgłosić jedynie uczestnik, którego prawa zostały w ten sposób naruszone. Na naruszenie jego prawa do obrony, jako przyczynę nieważności postępowania nie może natomiast powoływać się inny uczestnik postępowania nie legitymujący się w tym zakresie interesem prawnym, stanowiącym w postępowaniu nieprocesowym przesłankę zasadności zaskarżenia orzeczenia (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 1999 r., II CKN 209/98, nie publ. i z dnia 7 kwietnia 2004 r., IV CK 661/03, nie publ. oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 października 2010 r., III CSK 321/09, nie publ.). Z uwagi na powyższe nie można uznać, że skarżący - który powołał się na brak możliwości obrony praw nie po swojej stronie, ale następców prawnych współwłaścicieli działki nr [...] - wykazał w sprawie przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c. W sprawie nie zachodzi też nieważność postępowania brana pod rozagę z urzędu.

W art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., dotyczącym przesłanki oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, chodzi o łatwo dostrzegalne, mogące mieć istotny wpływ na wynik sprawy uchybienie przepisom prawa. Według utrwalonej linii orzecznictwa Sądu Najwyższego, skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. tylko wtedy, gdy zaskarżone orzeczenie jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami prawa albo wydane zostało w wyniku dostrzegalnej w sposób pewny i niewątpliwy bez potrzeby głębszej analizy jurydycznej błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 28 lutego 2011 r. I PK 237/10, z dnia 23 listopada 2011 r. III PK 44/11, z dnia 24 lutego

2012 r. V CSK 225/11, z dnia 13 kwietnia 2016 r. V CSK 622/15). Jeżeli przesłanką wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest stanowisko skarżącego, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, to powinien on w uzasadnieniu wniosku wykazać, że takie, kwalifikowane naruszenie prawa, miało miejsce. Przytoczone okoliczności powinny wskazywać, że w zasadniczym postępowaniu skarga kasacyjna zostanie rozstrzygnięta na korzyść strony, która ją wniosła (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 20 października 2005 r., II CZ 89/2005, z dnia 10 sierpnia 2006 r. V CSK 2004/06, i z dnia 24 lutego 2006 r. IV CSK 8/06).

Skarżący nie przedstawił przekonujących argumentów świadczących o występowaniu w sprawie tak rozumianej oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, ograniczył się bowiem jedynie do przedstawienia własnej oceny rozstrzygnięcia. Uszło też uwagi skarżącego, że zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c., podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Sąd Najwyższy jest związany dokonanymi przez sądy *meriti* ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Z tych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).